

ISSN 2544-591X

MONITOR JAPOŃSKI

PAŹDZIERNIK 2019

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność tego kraju w regionie Europy Środkowej i w Unii Europejskiej.

Materiał opracował dr Marcin Socha – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR JAPOŃSKI

PAŹDZIERNIK 2019

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

2 października: Korea Północna przeprowadziła kolejne próby pocisków balistycznych. Reżim w Pjongjangu przeprowadził najprawdopodobniej udaną próbę wystrzelenia pocisków raketowych z wyrzutni zainstalowanych na łodzi podwodnej. Opracowanie technologii podwodnych wyrzutni znacznie zwiększa zagrożenie w regionie, ponieważ są one znacznie trudniejsze do wykrycia przez obronne systemy radarowe. Dotychczas Korea Północna przeprowadziła tylko jedną taką próbę w roku 2016. Kilka dni po incydencie japoński minister obrony Kōno Tarō spotkał się z głównodowodzącym sił Stanów Zjednoczonych stacjonujących w Japonii, w celu omówienia zagrożenia ze strony Pjongjangu.

4 października: premier Abe ponownie nawołuje do rewizji konstytucji. Szef japońskiego rządu otworzył nową sesję parlamentu kładąc nacisk na konieczność rewizji pacyfistycznej konstytucji. Premier będzie chciał skupić działania gabinetu na pracach komisji parlamentarnych przygotowujących projekt rewizji. W sprawach polityki zagranicznej japoński przywódca ponownie wyraził chęć spotkania z Kim Dzong Unem oraz odniósł się do konieczności naprawy relacji dwustronnych z Koreą Południową.

8 października: Japonia i Stany Zjednoczone podpisują porozumienie handlowe. Przedstawiciele obu państw podpisali ograniczoną umowę regulującą handel dwustronny.

KORONACJA CESARZA NARUHITO

Najważniejszym wydarzeniem minionego miesiąca była koronacja nowego cesarza Japonii. Uroczystości towarzyszył szereg spotkań dyplomatycznych wysokiego szczebla między innymi z przedstawicielami z Korei Południowej i Chin. Warto zwrócić uwagę na złagodzenie antyjapońskiej retoryki władz w Seulu.

Prezydent Donald Trump nazwał umowę „wielkim sukcesem” dla amerykańskich rolników. Pomimo wcześniejszych zapowiedzi porozumienie nie rozwiązuje jednak problemu nierównowagi w handlu samochodami. Umowa zakłada również ułatwienia w handlu cyfrowym.

14 października: liczba ofiar tajfunu Hagibis wzrosła do 55. Liczba ofiar tajfunu, który nawiedził środkową i wschodnią Japonię wzrosła do 55. Do walki z powodzią i osuwiskami ziemi zaangażowano Siły Samoobrony. W całej Japonii ewakuowano około 38 000 osób. Tajfun pokazał również słabości japońskiej sieci energetycznej, powodując długotrwałe braki w dostawie energii na rozległych terenach. Z powodu tajfunu podjęto decyzję o przesunięciu oficjalnej parady towarzyszącej uroczystości koronacji cesarza Naruhito na 10 listopada.

16 października: liczba koreańskich turystów odwiedzających Japonię spadła o 60%. Gwałtowny spadek liczby obywateli Korei Południowej odwiedzających Japonię jest efektem postępującego konfliktu dyplomatycznego oraz bojkotu japońskich produktów. Japońska Agencja Turystyki informuje natomiast o większej liczbie chińskich turystów przyjeżdżających do Japonii, która w porównaniu z rokiem 2018 wzrosła o ponad 25%. Japoński rząd ma nadzieję na to, że w związku z organizacją Igrzysk Olimpijskich w Tokio w roku 2020 Japonię odwiedzi rekordowa liczba 40 milionów turystów z całego świata.

18 października: Japonia rozważa wysłanie Sił Samoobrony w celu patrolowania Cieśniny Ormuz. Pomimo odmowy przystąpienia do koalicji budowanej przez Stany Zjednoczone, japoński rząd rozważa wysłanie Sił Samoobrony w celu patrolowania wód w pobliżu Cieśniny Ormuz. Zadaniem japońskich jednostek ma być ochrona statków i tankowców narażonych na ataki. Premier Abe Shinzō nie chce zgodzić się na przystąpienie do koalicji w obawie przed pogorszeniem relacji z Iranem.

19 października: Chińskie władze oskarżyły japońskiego profesora o szpiegostwo. We wrześniu doszło do zatrzymania profesora Uniwersytetu w Hokkaido, który jest podejrzewany o szpiegostwo. Od roku 2015 w podobnych okolicznościach w Chinach aresztowano przynajmniej trzynastu japońskich obywateli. Zatrzymania są efektem zaostrzenia prawa kontrwywiadowczego oraz regulacji dotyczących bezpieczeństwa w Chinach.

22 października: koronacja cesarza Naruhito. Cesarz Naruhito w przemówieniu towarzyszącym koronacji przysięgał wypełnić obowiązki symbolu państwa i jedności narodu japońskiego. W ceremonii wzięło udział około 2000 osób w tym przedstawiciele ponad 180 państw i organizacji międzynarodowych. Koronacja była świetną okazją do przeprowadzenia rozmów dyplomatycznych. Premier Abe odbył około 50 spotkań z przywódcami z całego świata. Szef rządu spotkał się

między innymi z wiceprezydentem ChRL, premierem Korei Południowej oraz prezydent Mjanmy.

24 października: spotkanie premiera Abe z wiceprezydentem Chin. Podczas spotkania z wiceprezydentem Wangiem Qishanem premier Abe zabiegał o pokojowe rozwiązanie kryzysu w Hong Kongu. Rozmowy dotyczyły głównie przygotowań do oficjalnej wizyty sekretarza Xi Jinpinga w Japonii, która ma odbyć się wiosną. Cień na ocieplenie relacji dwustronnych rzucają ostatnie przypadki aresztowań japońskich obywateli w Chinach w związku z oskarżeniami o szpiegostwo. Pomimo poprawy stosunków dyplomatycznych ponad 84% japońskich obywateli wyraża negatywne postrzeżenie Chin.

24 października: wizyta premiera Lee w Japonii nie przynosi przełomu w relacjach dwustronnych. Premier Korei Południowej Lee Nak-yeon spotkał się z premierem Abe Shinzō. Rozmowy nie przyniosły jednak przełomu w odbudowie dwustronnych relacji dyplomatycznych. Pomimo bardziej koncyliacyjnej postawy władz w Seulu, japoński rząd nie chce kontynuować rozmów, dopóki Korea Południowa nie rozwiąże problemu kar finansowych dla japońskich firm za wykorzystywanie pracowników w czasie okupacji japońskiej. Władze w Seulu liczą na organizację spotkania premiera Abe z prezydentem Moonem w listopadzie 2019r.

25 października: dymisja japońskiego ministra gospodarki. Sugawara Isshu podał się do dymisji w związku z oskarżeniami o kupowanie poparcia politycznego przy pomocy podarunków. Magazyn Shukan Bunshun ujawnił, że minister i jego współpracownicy rozdawali podarunki takie jak, drogie jedzenie i niewielkie kwoty pieniężne w swoim okręgu wyborczym. Rozdawanie prezentów oraz pieniędzy przez kandydatów jest pogwałceniem japońskiego prawa wyborczego.

29 października: Japonia i Korea Południowa nie współpracują w celu utworzenia planu pomocowego dla koreańskich pracowników. Przedstawiciele władz w Seulu i Tokio zdementowali doniesienia medialne, które pojawiły się na portalu Kyodo news, dotyczące prac nad utworzeniem programu pomocowego dla koreańskich pracowników wykorzystywanych w czasach japońskiej okupacji. Celem programu miało być rozładowanie napięcia dyplomatycznego wywołanego kwestią odszkodowań.

30 października: sekretarz gabinetu Suga Yoshihide rozczarowany biernością Korei Południowej. Zdaniem japońskiego sekretarza gabinetu, pełniącego funkcję rzecznika rządu, działania Korei Południowej zmierzające do złagodzenia trwającego konfliktu dyplomatycznego i handlowego nie są wystarczające. Suga Yoshihide jest zaniepokojony biernością Seulu w sprawie kar nałożonych na japońskie firmy za wykorzystywanie pracowników koreańskich w

czasie okupacji. Przedstawiciele japońskiej dyplomacji nazywają niekorzystne wyroki pogwałceniem prawa międzynarodowego, które pozostaje bez odpowiedzi ze strony rządu Korei Południowej.

30 października: wizyta japońskich obywateli na Kurylach Południowych.

Japońscy turyści i przedstawiciele rządu wzięli udział w pilotażowej wycieczce na wyspy Kunaszyr i Iturup. Rozwinięcie japońskiej turystyki na wyspach jest częścią programu współpracy gospodarczej pomiędzy Japonią i Rosją na spornych terytoriach.

31 października: japoński minister sprawiedliwości podaje się do dymisji.

Minister Kawai Katsuyuki ustąpił ze stanowiska w związku z oskarżeniami skierowanymi pod adresem jego żony. Żona ministra Kawai Anri, która jest aktywnym politykiem miała wypłacić zawyżone wynagrodzenia dla członków własnego sztabu wyborczego. Jest to druga dymisja w nowym rządzie premiera Abe powołanym zaledwie dwa miesiące wcześniej. Nowym ministrem sprawiedliwości zostanie Mori Masako, która do tej pory zajmowała się polityką zwalczania skutków starzejącego się społeczeństwa.

31 października: japoński rząd rozważa instalację dodatkowych baterii przeciwrakietowych w okolicach Tokio.

Ministerstwo Obrony rozważa rozmieszczenie systemów obrony przeciwrakietowej PAC-3 w okolicach Tokio przed rozpoczęciem Igrzysk Olimpijskich w roku 2020. Prace związane z rozmieszczeniem instalacji mają rozpocząć się w kwietniu 2020r. Rozpoczęcie Igrzysk zaplanowano na 24 lipca 2020r.

II. JAPONIA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

1 października: nowy ambasador RP w Japonii. Pan Paweł Milewski otrzymał nominację na stanowisko nowego Ambasadora RP w Japonii. Paweł Milewski jest absolwentem Wydziału Neofilologii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Odbił też studia na Uniwersytecie Xiamen oraz Stołecznym Uniwersytecie Pedagogicznym w Pekinie, a także studia podyplomowe w Szkole Głównej Handlowej. W latach 2001 -2002 pracował w Departamencie Azji, Australii i Ameryki Łacińskiej MSZ, a następnie (2002-2003) w Departamencie Azji i Pacyfiku MSZ. Od 2017 r. pełnił funkcję dyrektora Departamentu Azji i Pacyfiku MSZ.

10 października: Polsko-Japońskie Forum Biznesu w Opolu. Z inicjatywy Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki w Opolu po raz pierwszy zorganizowano Polsko-Japońskie Forum Biznesowe. W forum wzięły udział osoby z praktycznym doświadczeniem w prowadzeniu relacji handlowych i biznesowych z partnerami japońskimi. Jednym z głównych tematów poruszanych na forum były

nowe perspektywy jakie niesie wejście w życie umowy gospodarczej pomiędzy Japonią a Unią Europejską. W spotkaniu wzięli udział między innymi Shimizu Mikihiro - Dyrektor JETRO Warszawa, Piotr Suszycki - prezes Polskiej Izby Gospodarczej w Japonii oraz Teodor Kula - dyrektor zarządzający ESA Logistyka.

16 października: nowa japońska inwestycja w Rumunii. Japońska grupa JTEKT zainwestuje 125 milionów Euro w celu zwiększenia produkcji łożysk samochodowych w fabryce Koyo Romania w mieście Teleorman. Rumuńska fabryka będzie dostarczać części do samochodów Toyoty produkowanych w Europie. Koyo Romania jest obecnie największą fabryką w regionie Teleorman i zatrudnia prawie 1500 pracowników.

23 października: otwarcie nowej fabryki akumulatorów na Węgrzech. Producent akumulatorów ołowiowo-kwasowych GS Yuasa otworzył swoją pierwszą fabrykę akumulatorów litowo-jonowych poza Japonią. Japońska firma będzie produkować akumulatory w miejscowości Miskolc na Węgrzech.

24 października: premier Andrej Babiš próbuje przekonać Toyotę do inwestowania w Czechach. Premier Czech Andrej Babiš odwiedził Japonię w ramach uroczystości związanych z koronacją Cesarza Naruhito. Oprócz udziału w oficjalnych spotkaniach dyplomatycznych szef czeskiego rządu pojawił się na targach samochodowych Tokyo Motor Show, gdzie spotkał się z przedstawicielami firmy Toyota. Czeski polityk próbował przekonać przedstawicieli koncernu do zwiększenia inwestycji w fabryce Toyoty w mieście Kolín. Jeżeli jego działania przyniosą oczekiwane rezultaty możliwe, że Toyota rozpocznie produkcję samochodów hybrydowych w tym kraju. Premier stwierdził, że Czechy są najlepszą bazą produkcyjną dla Toyoty w Europie.

28 października: Toyota planuje zwiększenie produkcji w Polsce. Władze Toyoty przedstawiły plany zwiększenia produkcji silników oraz przekładni w fabrykach w Wałbrzychu i Jelczu-Laskowicach. Całkowita wartość inwestycji związanych z uruchomieniem w Polsce produkcji przekładni do pojazdów hybrydowych oraz zwiększeniem produkcji silników może przekroczyć 5,5 miliarda PLN. Polskie fabryki zaopatrują montownie w Czechach, Wielkiej Brytanii, Francji, Turcji, Rosji, RPA i Japonii.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

2 października: skandal korupcyjny w KEPCO. Dwóch członków rady nadzorczej Kansai Electric Power Company zostało oskarżonych o przyjęcie łapówek w wysokości prawie miliona dolarów. Łapówki w postaci drogich prezentów miał przekazywać były wiceprezydent miasta Takahama. W skandal może być zaangażowanych nawet 20 pracowników KEPCO. Kilka dni po ujawnieniu

skandalu prezydent firmy Yagi Makoto, który również został oskarżony, ustąpił ze stanowiska. KEPCO jest jedną z największych spółek energetycznych w Japonii.

11 października: problemy sieci sklepów całodobowych w Japonii. Spółka Seven & I Holdings planuje zwolnienie 3,000 pracowników i zamknięcie 1000 sklepów całodobowych. Firma posiada prawie 21 000 sklepów na terenie całego kraju. W podobnej sytuacji znajduje się grupa Lawson Inc. która również [przedstawiła plany zwolnień](#) oraz zamknięcia ponad 100 sklepów w dniu 1 stycznia. Problemy sieci sklepów całodobowych wynikają głównie z niedoborów na rynku pracy oraz silnym nasyceniem rynku sklepów całodobowych w kraju. Grupa Seven & I Holdings boryka się również z problemami wizerunkowymi po tym jak wprowadzony przez nią system płatności bezgotówkowych okazał się podatny na kradzieże ze strony hakerów.

12 października: podwyższenie podatku VAT szkodzi japońskiej gospodarce. Badanie nastrojów przeprowadzone przez Reuters wśród japońskich przedsiębiorców wskazuje na wzrost zaniepokojenia i obawy przed kurczeniem się gospodarki. Prawie wszystkie firmy spodziewają się recesji gospodarczej, która ma oznaczać koniec polityki „Abenomics”. 69% ankietowanych twierdzi, że podniesienie podatku VAT zaszkodzi japońskiej gospodarce i spowoduje spadek konsumpcji. Tymczasem Bank Japonii kontynuuje strategię poluzowania polityki monetarnej, w celu pobudzenia inwestycji.

24 października: japońskie organizacje związkowe domagają się podniesienia płacy minimalnej. Konfederacja Japońskich Związków Zawodowych Rengo będzie zabiegać o podniesienie minimalnej stawki godzinowej. Związkowcy domagają się podniesienia wynagrodzenia do 1100 jenów (10 USD) za godzinę. Obecna stawka wynosi 901 jenów. Dodatkowym postulatem stawianym pracodawcom ma być podniesienie średniego poziomu wynagrodzeń o 2% w skali roku. Celem Rengo jest zmniejszenie pogłębiającej się różnicy wynagrodzeń w dużych firmach i mniejszych przedsiębiorstwach, która skłania coraz większą liczbę osób do przenoszenia się do większych ośrodków miejskich.

24 października: prawnicy reprezentujący Carlosa Ghoshna twierdzą, że zarzuty pod adresem ich klienta zostały sfabrykowane. Prawnicy Carlosa Ghoshna będą domagać się wycofania wszystkich zarzutów stawianych byłemu przewodniczącemu grupy Nissan Motor Co. Ich zdaniem oskarżenie zostało oparte na zмовie przedstawicieli prokuratury, Ministerstwa Gospodarki i kierownictwa Nissana, której ofiarą padł ich klient. Celem zмовy miało być zatrzymanie procesu integracji Nissana i Renault, zagrażającej autonomii japońskiego producenta samochodów. Ghoshn, którego aresztowano w ubiegłym roku jest oskarżony o

zaniżenie swoich dochodów i działanie na szkodę firmy. Proces rozpocznie się najprawdopodobniej w kwietniu 2020r.

24 października: SoftBank przejmuje 80% udziałów WeWork. Spółka oferująca wynajem powierzchni i stanowisk coworkingowych WeWork zaakceptowała pakiet ratunkowy w wysokości 9,5 miliarda USD pochodzący od japońskiej grupy SoftBank. Konieczność przygotowania pakietu ratunkowego została spowodowana problemami biznesowymi i gwałtownym spadkiem wartości WeWork. W wyniku problemów związanych z kontrowersyjnymi decyzjami założyciela start-upu Adama Neumanna spółka musiała odwołać decyzję o emisji akcji w ramach pierwszej oferty publicznej. Początkowo wartość akcji była wyceniana na 47 miliardów USD. Obecnie wartość ta spadła do 8 miliardów USD. Grupa SoftBank będzie musiała doprowadzić do szybkiej restrukturyzacji spółki opartej na wątpliwym modelu biznesowym. Softbank musi również poradzić sobie z poważnymi stratami związanymi z [niskimi notowaniami firm Uber i WeWork](#), które mogą przekroczyć wartość 5,4 miliarda USD.

31 października: Mitsubishi traci kontrakt na dostawę 100 samolotów. Firma Mitsubishi Aircraft Corp. poinformowała o anulowaniu kontraktu na dostawę 100 małych samolotów pasażerskich dla przewoźnika Trans States Holdings Inc., działającego na terenie Stanów Zjednoczonych. Samoloty SpaceJet M90, które mogą przewozić około 90 pasażerów są zbyt duże i nie spełniają wymogów dla lotów regionalnych. Mitsubishi będzie pracować nad przygotowaniem nowego kontraktu zakładającego sprzedaż modelu SpaceJet M100, który będzie dostosowany do wymagań.

KOMENTARZ

1. Najważniejszym wydarzeniem minionego miesiąca była koronacja Cesarza Naruhito. W uroczystościach wzięli udział przedstawiciele ponad 180 państw. Była to świetna okazja do organizacji szeregu spotkań dyplomatycznych. Jednym z najważniejszych była rozmowa premiera Abe z premierem Korei Południowej, która miała być punktem zwrotnym w procesie odbudowy relacji dwustronnych. Od kilkunastu miesięcy Japonia i Korea Południowa zmagają się z konfliktem dyplomatycznym i handlowym. Pomimo tego, że spotkanie nie przyniosło przełomu, w komunikatach dotyczących przyszłych relacji z Japonią można zaobserwować znacznie bardziej koncyliacyjną postawę Seulu. Przyczyną złagodzenia antyjapońskiej retoryki są najprawdopodobniej naciski ze strony Stanów Zjednoczonych, które zabiegają o utrzymanie porozumienia o wymianie informacji wywiadowczych pomiędzy Japonią a Koreą Południową. Kolejnym

czynnikiem popychającym Koreę Południową do naprawy relacji są coraz słabsze notowania prezydenta Moon Jae-ina, który próbuje poradzić sobie z coraz trudniejszą sytuacją gospodarczą.

2. W październiku warto również zwrócić uwagę na dymisję japońskiego ministra sprawiedliwości oraz ministra gospodarki niespełna dwa miesiące po ich powołaniu. Rekonstrukcja gabinetu przeprowadzona na początku września przyniosła wyraźny wzrost poparcia dla administracji premiera Abe. Naprawa wizerunku miała być podstawą do zebrania poparcia przed wprowadzeniem w życie projektu rewizji konstytucji, który jest priorytetem urzędującego premiera. Abe Shinzō wziął na siebie odpowiedzialność za powołanie nieodpowiednich osób na stanowiska ministerialne. Częste dymisje członków gabinetu z powodu skandali oraz niefortunnych wypowiedzi są plagą rządów premiera Abe. Podczas jego pierwszej kadencji w roku 2007 brak kontroli nad komunikatami członków rządu znacznie przyspieszył konieczność zmiany na stanowisku premiera. Od ponownego objęcia władzy w roku 2012 Abe Shinzō musiał odwołać już 13 ministrów. Pokazuje to, że pomimo dodatkowych narzędzi kontroli politycznej i administracyjnej, wiele osób na stanowisku ministerialnym jest obciążeniem dla wizerunku premiera Abe. Jeśli chodzi o ostatnie dwie dymisje wygląda na to, że zawiódł system prześwietlania potencjalnych kandydatów na stanowiska ministerialne. Co ciekawe, ostatnie dymisje mogą również doprowadzić do napięć pomiędzy premierem Abe a jego prawą ręką, czyli sekretarzem gabinetu Sugą Yoshihide. Obaj zdymisjonowani politycy są bliskimi współpracownikami Sugi w parlamencie i to on najprawdopodobniej zabiegał o przyznanie im tek ministerialnych.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

